

dea loher

manhattan medea

przekład: wojciech koczvara

margines
teatr im. Stefana Jaracza w Olsztynie

scena

Dyrektor naczelny i artystyczny
Janusz Kijowski
www.teatr.olsztyn.pl
e-mail: margines@teatr.olsztyn.pl
tel. kasa: (089) 527 39 15

www.teatr.olsztyn.pl

prapremiera polska: ²⁸ listopad 2008

Dea Loher - (ur. 1964 r.) studiowała germanistykę i filozofię w Monachium oraz dramaturgię w berlińskiej Hochschule der Künste. Zadebiutowała podczas pierwszego roku studiów dramaturgiczną sztuką „Olgas Raum” (1990), za którą otrzymała nagrodę teatru Volksbühne w Hamburgu (1990), a w dwa lata później została laureatką Playwrights Award from the Royal Court Theatre. Kolejny dramat „Tätowierung” (Tatuaż), wyróżniony prestiżową nagrodą Goethe Institut podczas Festiwalu Dramaturgii „Stückemarkt” w Müllheim, ugruntował jej pozycję jako silnej indywidualności w nurcie „zbuntowanego” teatru, poszukującego nowego języka. Loher od kilku lat uchodzi za jedną z najjaśniejszych gwiazd nowej dramaturgii europejskiej. Jej twórczość wzbudza skrajne emocje, od entuzjazmu po fale zgorszenia. Zalicza się ją do grona tzw. „nowych brutalistów”, obok Sary Kane, Marka Ravenhilla, Wernera Schwaba, którzy ze szczególną bezkompromisowością opisują upiorne kształty dzisiejszego świata i obnażają jego mroczne, pełne przemocy mechanizmy.

Dea Loher sięgnęła po znany mit o Medeji, zdradzonej i porzuconej kobiecie, która zabija kochankę swojego męża oraz własne dzieci. Autorka przeniosła akcję dramatu Eurypidesa z mitycznego Koryntu do współczesnego Nowego Jorku, bohaterom zaś nadała cechy współczesnych ludzi; w swojej sztuce powraca jednak do fundamentalnych problemów poruszonych już w antycznej tragedii: zderzenia obcych kultur, poczucia bezprawia porzuconej osoby czy też nierównej pozycji kobiet i mężczyzn. Kwestia moralnego wymiaru zawodu miłośnego jest w sztuce Dei Loher kluczowa. Zdradzona i porzucona przez Jazona Medea przeżywa okrutne rozstanie jako dotkliwy upadek wartości, pogwałcenie zasad i dojmujące poczucie bezprawia. Jeżeli związek, którego żadna instytucja nie może usankcjonować - wszak Jazon i Medea są na Manhattanie nielegalnymi imigrantami - zostaje gwałtownie zerwany, a ich uczucie okazuje się bezwartościowe,

wszelkie pojęcie prawa zostaje zakwestionowane. „Teraz już nie ma prawa poza mną” - mówi Medea. Morderstwa, których się dopuszcza się więc nie tyle rozpaczliwa zemsta zdradzonej kobiety, co bunt wymierzony przeciw porządkowi świata, aktem terroru popełnionym w imię złamanego prawa.

Medea jako uciekinierka z trawionych wojna Bałkanów reprezentuje świat starych wartości, jakże odmiennych od płynnych, nieustannie zmieniających się zasad rządzących współczesnym światem Nowego Jorku. Manhattan jawi się w sztuce Loher jako przestrzeń gry, w której postaci-kolaże manipulują główna bohaterka, swobodnie zmieniając przy tym tożsamości i priorytety moralne. Odźwierny z Piątej Alei w wolnym czasie staje się malarzem oczekującym wielkiego tematu do sportretowania; kobiety reprezentuje transwestyta z dzielnic nędzy, drag queen i alegoria śmierci w jednym; Jazon, partner Medeji, odcina się od trudnej przeszłości i postanawia poślubić córkę milionera żeby stać się amerykańskim Jasonem. Nad wszystkim góruje pieniądź - Nowy Jork jest przede wszystkim miejska dżungla, w której zawsze ten bogatszy i bardziej wpływowy decyduje o losie słabszych. Kuba Kowalski, reżyser, opowiada historię z perspektywy głównej bohaterki. Nie próbuje bronić Medeji, ale ją zrozumieć. Medea niczym współczesna terrorystka dopuszcza się okrutnych morderstw. Nie ma dla nich usprawiedliwienia; mogą one jednak odsłonić dotkliwą prawdę na temat ludzkiej psychiki, jak i konformizmu współczesnego świata.

opracowanie tekstu i reżyseria:

kuba kowalski

scenografia:

katarzyna stochalska

reżyseria światła:

damian pawella

występują:

ewa pałuska - medea

sebastian badurek - jazon

marian czarkowski - zarządca fabryki

grzegorz gromek - velazquez

marek szkoda - deaf daisy

oraz kamil czubkowski - chłopiec

Fotografie:
Eva Rubinstein "Poet's hand",
oraz Tomasz Żurek.

prawa autorkie agencja Panga Pank s.c.
Copyright © Verlag der Autoren, Frankfurt am Main

